

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

კრებიონი (Crebillon) პროსპერ (Jolyot) ჟოლიო

კრებიონი (Crebillon) პროსპერ (Jolyot) ჟოლიო (13. II. 1674, დიჟონი, – 17. VI. 1762, პარიზი), ფრანგი დრამატურგი. საფრ. აკად. წევრი 1731-იდან, ფრანგ. კლასიციზმის უკანასკნელი პერიოდის აზნაურულ-ეპიგონური ფრთის წარმომადგენელი. იგი გამოხატავდა არისტოკრატ. საზ-ბის განწყობილებას მისი მწიგნობრივი საფუძვლების შერყევის ხანაში. კ-ის პიესებია: „ბრუტუსის ბავშვების სიკვდილი“, „ილომენე“ (ორივე 1705), „ატრევსი და თიესტე“ (1707), „ელექტრა“ (1708), „რადამისტი და მნეობია“ (1711), „სემირამიდა“ (1717) და სხვ.

ტრაგედიას „რადამისტი და მნეობია“ საფუძვლად უდევს ძვ. საქართვე. და სომხ. ისტ. სიუჟეტი. მას ასახულია I ს. იბერიის დედაქალაქში, ფარსმანის სასახლეში მომხდარი ტრაგედია. ავტორი იყენებს ანტ., კერძოდ, ტაციტუსის წყაროებს. მართალია, ისტ. ფაქტი ხშირად მოკლებულია სიზუსტეს, მაგრამ საინტერესოაა წარმოსახული ძლიერი, უშიშარი, მედგარი მებრძოლი, „იბერიის დიდებული მეფე“ ფარსმანი. საინტერესოა სომხ. მეფე მითრიდატეს სახეც. პიესაში მეტი ყურადღება ეთმობა პირად დრამას – ქართვე. ქალ-ვაჟის ტრაგიკული სიყვარულის ამბავს; გრძნობას უპირისპირდება სამშობლოს წინაშე მოვალეობა, რ-საც უპირატესობა ენიჭება. გონება იმარჯვებს გრძნობაზე. პიესა საკმაოდ პოპულარული იყო საფრანგეთსა და მის საზღვრებს გარეთაც. იგი „კომედი ფრანსეზის“ სცენაზე წარმატებით იდგმებოდა ს.-ს. ორბელიანის პარიზში ყოფნის დროსაც. უკანასკნელად დაიდგა 1829. პიესამ ინტერესი აღძრა როგორც მასში დამუშავებული თემის, ისე ტაციტუსის მასალებისადმი. 1720 ინგლისში დაიდგა ჰენდელის ოპერა „რადამისტი“. ა. გრიბოედოვიც წერდა დრამას „რადამისტი და მნეობია“, რ-იც დაუმთავრებელი დარჩა.

ლიტ.: გ ვ ა ხ ა რ ი ა გ., ჟ. პ. დე კრებიონის ტრაგედია ქართულ სიუჟეტზე, «ლიტერატურული გაზეთი», 1955, 9 სექტ. №36; ტ ა ბ ა ლ უ ა ი., სულხან-საბა ორბელიანის ელჩობა საფრანგეთში, „მაცნე“, 1965, №3; ფ ა ნ ხ უ ლ ი ძ ე დ., ქართულ-ფრანგული ლიტერატურული ურთიერთობის ისტორიისათვის, თბ., 1969; ფ ა ლ ა ვ ა ა., ფრანგი დრამატურგის პიესა საქართველოზე, «ლიტერატურა და ხელოვნება», 1944, №12; О р л о в с к а я Н. К., Грузия в литературах Западной Европы XVII-XVIII вв., Тб., 1965.

დ. ფანხულიძე
